

بهبود فرآیند مدیریت تدارکات یک شرکت کارفرمایی دولتی با استفاده از مهندسی ارزش

مجید شخصی نیائی^{۱*}، عاطفه سهرابی^۲
دانشگاه یزد، دانشگاه صنعت نفت

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۰۲/۲۶

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۰۹/۱۸

چکیده

در سال‌های متمادی و در قالب به‌روزرسانی‌های استانداردهای مدیریت پروژه تلاش شده است تا با استفاده از تکنیک‌ها و ابزارهای نوین، اثربخشی فرآیندهای مدیریت پروژه افزایش داده شود. یکی از این ابزارها، مهندسی ارزش است که با توجه به قابلیت‌های عملیاتی گسترده، در سال‌های اخیر به‌صورت روزافزونی در مصارف مختلف مورد استفاده قرار گرفته است. فرآیند انجام خرید در سازمان‌های دولتی به واسطه جنبه‌های مختلفی از بخش خصوصی متفاوت است، بدین‌صورت که خرید کالای مورد نیاز در این سازمان‌ها مستلزم انجام فرآیند اداری خاصی است. در این مقاله، نتایج پیاده‌سازی رویکرد مهندسی ارزش در بخش تدارکات در یک شرکت کارفرمایی دولتی ارائه شده است. در این مسیر به کمک سنجش عملکرد بخش تدارکات شرکت از منظر مجموعه‌ای از شاخص‌های کلیدی عملکرد، با استفاده از تکنیک‌های مهندسی ارزش راهکاری برای بهبود سیستم حاضر ارائه گردیده است.

واژه‌های کلیدی: مهندسی ارزش، مدیریت تدارکات، سازمان‌های دولتی، شرکت کارفرمایی، مناقصه

۱- مقدمه

مدیریت تدارکات مورد توجه کمتری قرار گرفته است در حالی که مطالعات زیادی در زمینه بازرگانی عملیات تدارکات در سازمان‌ها انجام شده است [۵].

در بخش دولتی، مدیریت مؤثر تدارکات امری حیاتی در نظارت کالاها و توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها محسوب می‌شود [۶]. این موضوع بدین‌علت است که در برخی از پروژه‌ها تا سقف ۶۰ درصد از بودجه صرف تدارکات کالاها و خدمات می‌شود [۷].

بر اساس گزارش سازمان همکاری و توسعه اقتصاد، کشورهای در حال توسعه حدود ۱۲ تا ۲۰ درصد از تولید ناخالص داخلی را صرف بخش تأمین تدارکات می‌کنند، از این‌رو دستاوردهای حاشیه‌ای عملیات تدارکات، سهم شایانی در کاهش هزینه‌ها دارد [۸]. از طرفی، در سازمان‌های کارفرمایی حدود ۸۰ درصد از بودجه پروژه‌ها صرف قرارداد با بخش خصوصی می‌شود که مدیریت مؤثر قراردادها در دستیابی به اهداف پروژه بسیار کلیدی است [۹].

شیوه‌های تدارکات عامل بحرانی برای دستیابی به اهداف پروژه است [۱۰]. با افزایش تعداد و اندازه پروژه‌ها، حوزه

پروژه‌ها برای اهداف اقتصادی - اجتماعی هر کشوری ضروری هستند [۱]. پروژه‌های موفق، به‌خصوص در بخش زیرساخت، تأثیرات چندگانه‌ای بر بخش‌های دیگر اقتصاد دارد [۲]. در بررسی موفقیت پروژه‌ها، توجه خاصی بر حوزه تدارکات پروژه شده است، زیرا تجاوز هزینه و زمان پروژه از مقدار برنامه‌ریزی شده، تأثیرات منفی بر رفاه اجتماعی می‌گذارد که این امر می‌تواند ناشی از افزایش مخارج عمومی باشد [۳]. پروژه‌ها فرآیندهای مختلفی را از شروع، برنامه‌ریزی، اجرا، نظارت و کنترل و خاتمه در برمی‌گیرند [۴]. برای اجرای این فرآیندها، نیازمند تمرکز بر حوزه‌های دانشی مختلف نظیر یکپارچگی، محدوده، زمان، هزینه، کیفیت، منابع انسانی، ارتباطات، ریسک و تدارکات می‌باشیم [۴]. هرچند مطالعات زیادی در حوزه‌های دانشی تمرکز شده است؛ اما شیوه‌های

*- استادیار، عضو هیات علمی گروه مهندسی صنایع دانشگاه یزد، نویسنده پاسخگو، پست الکترونیک: m.niaei@yazd.ac.ir، نشانی:

یزد، صفائیه، دانشگاه یزد، گروه مهندسی صنایع

۲- کارشناسی ارشد رشته مهندسی صنایع، گرایش مدیریت پروژه‌های نفت و گاز، دانشگاه صنعت نفت، دانشکده نفت تهران، پست الکترونیک:

sohrabi.at@gmail.com